

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 89 ja 108 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi ympäristönsuojelulakiin ja jätelakiin tarvittavat muutokset osallistumisoikeutta koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin kansallisen täytäntöönpanon täydentämiseksi. Lisäksi ympäristönsuojelulakia ehdotetaan muutettavaksi ympäristömelua koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin kansallisen täytäntöönpanon täydentämiseksi. Muutoksilla ilmansuojelusuunnitelmien, meluntorjunnan toimintasuunnitelmien, ympäristönsuojelua koskevien valtakunnallisten suunnitelmien ja ohjelmien sekä valtakunnallisten jätesuunnitelmien laatimista koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin sen selventämiseksi, että osallistumismahdollisuus koskee direktiiveihin sisältyvän yleisön määritelmän mukaisesti kaikkia. Lisäksi sääntelyä täydennettäisiin säännöksillä mielipiteiden esittämiseksi varattavasta määräajasta sekä suunnitelmien ja ohjelmien tarkistamisessa noudatettavasta menettelystä. Meluntorjunnan toimintasuunnitelman laativa viranomaisiin velvoitettaisiin tiedottamaan siitä, miten suunnitelmaluonnoksesta esitetyt mielipiteet ja lausunnot on otettu huomioon.

Ympäristönsuojelulakiin ja jätelakiin lisättäisiin eräät aluskierrätystä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen edellyttämät, ympäristönsuojeluun liittyvät säännökset. Ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin uusi säännös, jonka mukaan aluskierrätysasetuksen edellyttämät ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset on otettava huomioon ympäristölupa-asiaa käsiteltäessä. Jätelain jätteiden kansainvälisiä siirtoja koskevaa sääntelyä täydennettäisiin viittauksella aluskierrätysasetukseen.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös pieniä turvetuotantoalueita koskevaa ympäristönsuojelulain siirtymäsäännöstä siten, että pidennettäisiin viidellä vuodella määräaika, jonka kuluessa uuden ympäristönsuojelulain voimaan tullessa toiminnassa olleiden enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueiden tulee hakea toiminnalleen ympäristölupaa.

Lisäksi ympäristönsuojelulakiin tehtäisiin eräitä muitakin merkitykseltään vähäisempiä tarkistuksia. Nämä koskisivat toiminnan muutoksiin liittyvää ilmoitusvelvollisuutta sekä menettelyä valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman nopeasti niiden vahvistamisesta.

PERUSTELUT

1 Johdanto

Yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY, jäljempänä osallistumisoikeusdirektiivi, tuli voimaan 25 päivänä kesäkuuta 2003. Osallistumisoikeusdirektiivi on täytäntöön pantu Suomessa useilla eri säädöksillä. Euroopan komission on 26 päivänä helmikuuta 2015 päivätyllä kirjeellä antanut Suomelle osallistumisoikeusdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvän virallisen huomautuksen. Suomi on viralliseen huomautukseen antamassaan vastauksessa sitoutunut täydentämään ja täsmentämään lainsäädäntöään joiltain osin EU- rikkomusmenettelyn päättämiseksi. Tämä hallituksen esitys koskee osallistumisoikeusdirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi ympäristönsuojelulakiin ja jätelakiin tehtäviä muutoksia.

Ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY, jäljempänä ympäristömeludirektiivi, tuli voimaan 18 päivänä heinäkuuta 2002. Ympäristömeludirektiivi on kansallisesti täytäntöön pantu ympäristönsuojelulailla ja Euroopan yhteisön edellyttämistä meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista annetulla valtioneuvoston asetuksella (801/2004). Euroopan komissio on 16 päivänä syyskuuta 2014 päivätyllä tiedustelulla pyytänyt Suomelta lisätietoja ympäristömeludirektiivin täytäntöönpanosta. Suomi on tiedusteluun antamassaan vastauksessa sitoutunut täydentämään ja täsmentämään lainsäädäntöään joiltain osin estääkseen varsinaisen EU- rikkomusmenettelyn käynnistämisen. Tämä hallituksen esitys koskee ympäristömeludirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi ympäristönsuojelulakiin tehtäviä muutoksia.

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 20 päivänä marraskuuta 2013 asetuksen (EU) N:o 1257/2013 aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) 1013/2006 ja direktiivin 2009/16 EY muuttamisesta, jäljempänä aluskierrätysasetus. Aluskierrätysasetus tulee voimaan vaiheittain ja se sisältää joitakin säännöksiä, jotka edellyttävät kansallista täytäntöönpanoa. Tämä hallituksen esitys liittyy aluskierrätysasetuksen ensimmäisessä vaiheessa voimaan tulleisiin, ympäristönsuojelua koskeviin säännöksiin. Aluskierrätyksellä tarkoitetaan aluskierrätysasetuksen mukaan toimintaa, jossa alus puretaan kokonaan tai osittain osien tai materiaalien talteenottamiseksi samalla kun varmistetaan vaarallisten ja muiden materiaalien käsittely. Laitosta, jossa aluksia puretaan, kutsutaan tässä esityksessä aluspurkamoksi.

Pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueet ja niihin liittyvät ojitukset siirtyvät luvanvaraisuuden piiriin 1 päivänä syyskuuta 2014 voimaan tulleen ympäristönsuojelulain uudistuksen yhteydessä. Asiaan liittyvien siirtymäsäännösten mukaan ympäristölupaa piti hakea jo toiminnassa oleville pinta-alaltaan 5-10 hehtaarin tuotantoalueille 1 päivänä syyskuuta 2015 mennessä ja pinta-alaltaan alle 5 hehtaarin tuotantoalueille 1 päivänä syyskuuta 2016 mennessä. Tämä hallituksen esitys liittyy siihen, että lupien hakeminen määräajassa on osoittautunut odotettua haasteellisemmaksi.

Tässä esityksessä ehdotetaan ympäristönsuojelulakiin tehtäväksi myös eräitä muita, merkitykseltään vähäisempiä muutoksia. Niin sanotun VOC- asetuksen (valtioneuvoston asetus eräiden orgaanisia liuottimia käyttävien toimintojen ja laitosten ilmaan johdettavien päästöjen rajoittamisesta) uudistamisen yhteydessä keväällä 2015 ilmeni, että toiminnan muutoksiin liittyvä ilmoitusvelvollisuutta koskeva sääntely (YSL 170 §) olisi johdonmukaista laajentaa koskemaan luvanvaraisten toimintojen lisäksi myös rekisteröitäviä toimintoja. Lisäksi edellä maini-

tussa osallistumisoikeusdirektiiviin täytäntöönpanoon liittyneessä vastauksessaan Suomi sitoutui tarkentamaan menettelyä valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi koskevaa sääntelyä (YSL 212 §), jotta se vastaisi nykyistä paremmin osallistumisoikeusdirektiiviin perustuvaa teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2010/75/EU), jäljempänä *teollisuuspäästädirektiivi*, 26 artiklan 1 kohdan sanamuotoa.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Yleisön osallistumisoikeus tiettyjen ympäristönsuojelulaissa ja jätelaisissa säädettyjen suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun

Ilmanlaadun turvaamiseksi laadittavat suunnitelmat

Ympäristönsuojelulain 145 §:ssä säädetään kunnan velvollisuudesta laatia ilmansuojelusuunnitelma, jos yksi tai useampi ilmanlaadulle säädetty raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä. Ympäristönsuojelulain 146 §:ssä säädetään kunnan velvollisuudesta laatia lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma, jos yksi tai useampi ilmanlaadulle säädetty varoituskynnys ylittyy tai on vaarassa ylittyä. Ympäristönsuojelulain 147 §:ssä säädetään näiden suunnitelman laatimismenetelystä.

Ympäristönsuojelulain 147 §:n 3 momentin mukaan kunnan on varattava yleisölle riittävän ajoissa mahdollisuus esittää suunnitelmaluonnoksista mielipiteensä ilmoittamalla asiasta kunnan ilmoitustaululla tai paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja lisäksi sähköisesti. Suunnitelmaluonnoksista on pyydettävä lausunto valtion valvontaviranomaiselta.

Ympäristönsuojelulain 147 §:n 4 momentin mukaan hyväksytyistä suunnitelmista sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet ja valtion valvontaviranomaisen lausunto on otettu huomioon, on tiedotettava yleisölle siten kuin 3 momentissa säädetään. Hyväksytyt suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

Edellä selostettu ilmanlaadun turvaamiseksi laadittavia suunnitelmia koskeva sääntely on osa ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2008/50/EY), jäljempänä ilmanlaatudirektiivi, täytäntöönpanoa. Ilmanlaatudirektiivin tarkoittamat suunnitelmat kuuluvat osallistumisoikeusdirektiivin soveltamisalaan.

Ilmanlaatu on Suomessa yleisesti ottaen hyvä ja ympäristönsuojelulain 147 §:ssä tarkoitettu ilmansuojelusuunnitelma on tähän mennessä jouduttu laatimaan vain pääkaupunkiseudulla, jossa typpidioksidin raja-arvot ovat ylittyneet Helsingin kantakaupungissa. Ilmanlaadulle säädetty varoituskynnykset eivät ole Suomessa ylittyneet kertaakaan.

Helsingin kaupungin laatima ilmansuojelusuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2008 ja se ulottuu vuoteen 2016. Uuden suunnitelman valmistelu on jo käynnistetty. Ilmansuojelusuunnitelmaa (2008–2016) laadittaessa yleisöä kuultiin useilla tavoilla ja kaiken kaikkiaan kuulemiselle varattiin aikaa noin kaksi kuukautta. Yleisöltä saatujen mielipiteiden pohjalta suunnitelman sisältöä muokattiin joiltain osin. Yleisön osallistumisoikeuden toteuttamiseksi jouduttiin palkkaamaan myös lisävoimavaroja. Jonkin verran lisävoimavaroja tullaan tarvitsemaan myös uutta suunnitelmaa laadittaessa.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmat

Ympäristönsuojelulain 151 §:ssä säädetään meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista laatimisvelvollisuudesta. Ympäristönsuojelulain 152 §:ssä säädetään meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettelystä.

Ympäristönsuojelulain 152 §:n 1 momentin mukaan meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman laatii maanteistä ja rautateistä Liikennevirasto, lentoasemista lentoaseman pitäjä ja muista liikennealueista liikennealueen pitäjä sekä väestökeskittymistä muiden kuin edellä mainittujen kohteiden osalta asianomainen kunta. Liikennevirasto ja lentoaseman pitäjä toimittavat laatimansa meluselvityksen ja toimintasuunnitelman asianomaiselle kunnalle, joka ottaa ne huomioon laatiessaan väestökeskittymän meluselvitystä ja toimintasuunnitelmaa.

Ympäristönsuojelulain 152 §:n 2 momentin mukaan meluselvitys ja toimintasuunnitelma on tarkistettava vähintään viiden vuoden välein niiden laatimisesta, jolloin toimintasuunnitelma ja tarvittaessa myös meluselvitys uusitaan. Toimintasuunnitelmaa on muutettava ja täydennettävä tarvittaessa muulloinkin, jos alueella ilmenee melutilanteeseen oleellisesti vaikuttava uusi tekijä.

Pykälän 3 momentin mukaan meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa on henkilöille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin toimintasuunnitelma saattaa vaikuttaa, varattava tilaisuus lausua mielipiteensä. Mahdollisuus varataan ilmoittamalla asiasta kunnan ilmoitustaululla tai paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja lisäksi sähköisesti. Vaikutusalueen kunnilta, valtion valvontaviranomaisilta, Liikennevirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta pyydetään lausunto. Lisäksi 186 §:ssä tarkoitettu rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus lausua mielipiteensä toimintasuunnitelmaa valmisteltaessa.

Edellä selostettu meluntorjunnan toimintasuunnitelmia koskeva sääntely on osa ympäristömeludirektiivin täytäntöönpanoa. Ympäristömeludirektiiviin sisältyvä yleisön määritelmä ja yleisön osallistumisoikeus meluntorjunnan toimintasuunnitelmien valmisteluun vastaavat osallistumisoikeusdirektiivin vaatimuksia.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmia laadittaessa käytäntönä on ollut, että mielipiteitä ja huomautuksia on vastaanotettu laissa säädettyä laajemmalla joukolta siten, ettei mielipiteiden esittämistä mitenkään ole rajoitettu. Osallistumisoikeutta on käytännössä toteutettu siten, että mielipiteitä ja huomautuksia on kerätty tiedotustilaisuuksien, kuntien virallisten ilmoitustaulujen, sekä internet-kyselyiden kautta ja ne on huomioitu meluntorjunnan toimintasuunnitelmia viimeisteltäessä.

Ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Ympäristönsuojelulain 204 §:ssä säädetään ympäristönsuojelua koskevista valtakunnallisista suunnitelmista ja ohjelmista.

Ympäristönsuojelulain 204 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto hyväksyy Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelmia ja ohjelmia valmisteltaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden etua tai oikeutta asia koskee, sekä 186 §:ssä tarkoitetuille valtakunnallisille yhdistyksille ja säätiöille varattava tilaisuus antaa suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksista lausuntonsa. Luonnos on julkaistava sähköisesti ja varattava yleisölle riittävän ajoissa mahdollisuus mielipiteiden

esittämiseen. Hyväksytystä suunnitelmasta tai ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten esitetty mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava sähköisesti.

Ympäristönsuojelulain 204 § vastaa vanhan ympäristönsuojelulain (86/2000) 26 §:ää. Mainittua pykälää täydennettiin yleisön osallistumista koskevilla säännöksillä 30 päivänä lokakuuta 2005 voimaan tulleella lain muutoksella (814/2005) osallistumisoikeusdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä.

Ympäristönsuojelulain 204 §:n tarkoittamiin ohjelmiin kuuluu päästökattodirektiivin (2001/81/EY) toimeenpanemiseksi laadittu ilmansuojeluohjelma, jonka valtioneuvosto hyväksyi 26 päivänä syyskuuta 2002. Ohjelmassa määriteltiin toimet, joilla Suomen oli määrä vähentää rikkidioksidin, typen oksidien, haihtuvien orgaanisten yhdisteiden ja ammoniakkin päästöjä vuonna 2001 voimaan tulleen päästökattodirektiivin edellyttämälle tasolle vuodesta 2010 alkaen.

Ohjelma valmisteltiin vanhan ympäristönsuojelulain (86/2000) 26 §:n nojalla. Kuten edellä selostetusta ilmenee, tuolloin kansallisessa lainsäädännössä ei vielä ollut huomioitu osallistumisoikeusdirektiivin vaatimuksia. Ohjelma valmisteltiin ympäristöministeriön asettamassa työryhmässä, jossa oli valtiovarainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön edustus. Työryhmän laatimasta ohjelmaluonnoksesta pyydettiin silloin voimassa olleen kansallisen lainsäädännön mukaisesti eri viranomaisten ja etutahojen lausunnot. Valtioneuvoston hyväksymästä ohjelmasta tiedotettiin ja se asetettiin yleisön saataville.

Kun parhaillaan EU:ssa neuvoteltavana oleva päästökattodirektiiviehdotus (KOM (2013) 920) hyväksytään, tullaan sen toimeenpanemiseksi laatimaan kokonaan uusi ilmansuojeluohjelma.

Ympäristönsuojelulain 204 §:n tarkoittamiin ohjelmiin kuuluu myös yhdyskuntajätevesidirektiivin kansallinen toimeenpano-ohjelma. Kyseisen ohjelman laatimisvelvollisuus perustuu yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin (91/271/ETY) 17 artiklaan. Viimeisin toimeenpano-ohjelma laadittiin vuonna 2014. Tuolloin ohjelmaluonnoksesta pyydettiin lausunnot keskeisiltä toimijoilta ja lausuntopyyntö oli lisäksi sähköisesti kaikkien saatavilla lausunnon antamiseksi asetettuun määräaikaan mennessä. Kaiken kaikkiaan edellä selostetut lainsäädännön vaatimukset yleisön osallistumisoikeudesta toteutuivat hyvin.

Jätesuunnitelmat

Jätelain 87 §:n mukaan ympäristöministeriön tulee valmistella valtioneuvoston hyväksyttäväksi valtakunnallinen jätesuunnitelma. Jätelain 87 §:n 3 momentin mukaan ympäristöministeriön on arvioitava valtakunnallisen jätesuunnitelman ja erillisen suunnitelman toteutumista ja vaikuttavuutta vähintään joka kuudes vuosi sekä tarvittaessa valmisteltava tarkistettu suunnitelma valtioneuvoston hyväksyttäväksi.

Jätelain 88 §:ssä säädetään valtakunnallisen jätesuunnitelman toteuttamiseksi laadittavasta alueellisesta jätesuunnitelmasta. Alueellisten suunnitelmien valmistelu on säädetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäväksi.

Jätelain 89 §:ssä säädetään valtakunnallisen ja alueellisen suunnitelman valmistelusta.

Jätelain 89 §:n 1 momentin mukaan valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevaa erillistä suunnitelmaa valmisteltaessa on varattava jätelain 134 §:n 2 kohdassa tarkoitetuille valtakunnallisille yhdistyksille ja säätiöille sekä niille vi-

ranomaisille ja tahoille, joiden toimialaan tai tehtäviin valtakunnallinen jätesuunnitelma tai erillinen suunnitelma voi olennaisesti liittyä, tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä kirjallisesti. Luonnos on oltava saatavilla tietoverkossa ja mielipiteiden esittämiselle on varattava riittävä aika. Hyväksytystä suunnitelmasta perusteluineen ja siitä, miten esitetyt mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava sähköisesti.

Jätelain 89 §:n 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valmisteltava alueellinen jätesuunnitelma vuorovaikutuksessa alueen kuntien ja muiden viranomaisten sekä sellaisten alueella toimivien toiminnanharjoittajien ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen yhdistysten ja säätiöiden kanssa, joiden toimialaan alueellinen jätesuunnitelma voi olennaisesti liittyä, ja asetettava tätä varten yhteistyöryhmä. Alueellisen jätesuunnitelman valmistelussa on maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa suunnitelmaluonnoksesta lausuntonsa. Osallistumisesta alueellisen jätesuunnitelman valmisteluun säädetään lisäksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Edellä selostetut säännökset ovat osa jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY, jäljempänä jätedirektiivi, täytäntöönpanoa. Jätedirektiivin tarkoittamat suunnitelmat ja ohjelmat kuuluvat osallistumisoikeusdirektiivin soveltamisalaan. Jätedirektiivin 31 artiklassa säädetään, että jätedirektiivin tarkoittamien suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa yleisön osallistumismahdollisuudet on varmistettava osallistumisoikeusdirektiivin mukaisesti tai tarvittaessa tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY mukaisesti (ns. SEA- direktiivi).

Suomessa on tähän mennessä laadittu kolme valtakunnallista jätesuunnitelmaa. Nykyisen valtakunnallisen jätesuunnitelman (2008–2016) valmistelua varten perustettiin laajapohjainen työryhmä. Valmistelu oli avointa ja siinä kuultiin laajasti yleisöä. Yleisön kuuleminen toteutettiin järjestämällä kolme yleisölle avointa informaatio- ja tiedotustilaisuutta. Lisäksi suunnitelman keskeisistä teemoista järjestettiin yleisölle myös seitsemän internet - kyselyä (9/2005-3/2006). Saatujen mielipiteiden seurauksena ohjelman sisältöä mokattiin joiltain osin. Uuden valtakunnallinen jätesuunnitelman (2017–2024) valmistelu on jo aloitettu.

Alueellisia jätesuunnitelmia valmisteltaessa on yleisön osallistumisessa lain edellyttämällä tavalla noudatettu viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettua lakia (200/2005), jäljempänä Sova -laki (200/2005). Sova -lain (200/2005) yksityiskohtaiset säännökset yleisön kuulemisesta täyttävät myös osallistumisoikeusdirektiivin vaatimukset, joten osallistuminen on kaiken kaikkiaan toteutettu hyvin.

Alusten purkaminen ja siirtäminen purettavaksi toiseen valtioon

Alusten purkaminen on verrattavissa ympäristö- ja terveysvaikutusten osalta laivojen rakentamiseen tai niiden korjaamiseen. Suomessa tapahtuva alusten purkaminen on luonteeltaan jätteen esikäsitteilyä, joka johtaa tuotteiden uudelleen käyttöön, sekä jätteiden hyödyntämiseen tai loppukäsittelyyn. Toiminta vaatii ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan (ympäristönsuojelulain liite 1 taulukko 2 kohta 13 alakohta f).

Suomessa ei nykyisin pureta sellaisia aluksia, jotka kuuluvat aluskierrätysasetuksen soveltamisalaan, vaikka tähän on tekniset mahdollisuudet. Sen sijaan Suomessa puretaan jossain määrin aluksia, jotka eivät kuulu aluskierrätysasetuksen soveltamisalaan eli bruttovetoisuudeltaan alle 500 aluksia sekä muun muassa sota-aluksia.

HE 147/2015 vp

Alusten siirtämisestä purettavaksi toiseen valtioon on nykytilanteessa säännöksiä sekä jätteen siirrosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1013/2006, jäljempänä *jätteensiirtoasetus*, aluskierrätysasetuksessa. Jätteensiirtoasetuksen täytäntöönpanon edellyttämät kansalliset säännökset sisältyvät jätteiden kansainvälisiä siirtoja koskevaan jätelain 12 lukuun.

Käytöstä poistettuja suurehkoja aluksia siirretään Suomesta purettavaksi toiseen valtioon harvoin. Suomen lipun alla purjehtivat alukset myydään yleensä jatkokäyttöön ennen kuin ne tulevat käyttökänsä päähän. Jätteensiirtoasetuksen mukaiset luvat aluksen siirtämiselle toiseen maahan myöntää jätelain nojalla Suomen ympäristökeskus, joka myös valvoo yhdessä Tullin kanssa jätesiiroja koskevien säännösten noudattamista.

Velvollisuus hakea ympäristölupaa pienille turvetuotantoalueille

Ympäristönsuojelulain uudistuksen yhteydessä toteutettiin merkittävä luvanvaraisuutta koskeva muutos, eli turvetuotannon ja siihen liittyvän ojituksen luvanvaraisuuskynnys poistettiin. Vanhan ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaan pienet eli pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueet eivät tarvitse ympäristölupaa, mutta voimassa olevan lainsäädännön mukaan kaikki turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus ovat luvanvaraisia koosta riippumatta (ympäristönsuojelulain liite 1 taulukko 2 kohta 7 alakohta d).

Turvetuotantoon liittyvän luvanvaraisuuskynnyksen poistamisella haluttiin saada alle kymmenen hehtaarin turvetuotantoalueet ja niihin liittyvä ojitus luvanvaraisuuden piiriin niiden aiheuttamien ympäristöhaittojen sääntelemiseksi. Tämän ratkaisun taustalla oli tieto siitä, että vierekkäin perustetuilla ilman ympäristölupaa toimivilla lukuisilla pienillä tuotantoalueilla voi olla yhteenlaskettuna maakunnallisesti huomattavia vesistövaikutuksia.

Ympäristönsuojelulain perustelujen mukaan (HE 214/2013 vp) pienimuotoinen kotitarveotto on kuitenkin edelleen mahdollista ilman ympäristölupaa, jos toimintaa ei katsota ammattimaiseksi

Ympäristönsuojelulain 230 §:n 1 momentti sisältää pieniä turvetuotantoalueita koskevat siirtymäsäännökset. Siirtymäsäännösten mukaan ympäristölupaa piti hakea jo toiminnassa oleville pinta-alaltaan 5-10 hehtaarin tuotantoalueille 1 päivänä syyskuuta 2015 mennessä ja pinta-alaltaan alle 5 hehtaarin tuotantoalueille 1 päivänä syyskuuta 2016 mennessä. Lupa-asian viereillä ei estä toiminnan jatkamista.

ELY-keskuksista saadun tiedon mukaan pienten pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin kokoisten turvetuotantoalueiden määrä vaihtelee alueittain suuresti. Koska pienet turvetuotantoalueet eivät ole kuuluneet ennen ympäristönsuojelulain uudistusta ELY-keskusten valvonnan piiriin, ELY:ssä ei ole tarkkaa tietoa alueiden määrästä tai alueiden nykykäytöstä. Useimmat ELY-keskukset ovat oma-aloitteisesti selvittäneet luvanhakuvollisuuden piiriin kuuluvia alueita ja lähettäneet kaikille tiedossa oleville toimijoille infokirjeen, jossa tiedotettiin ympäristönsuojelulain uudistuksesta ja velvollisuudesta hakea lupa myös pienille tuotantoaloille. Turvetuotannon valvojille on tullut jonkin verran yhteydenottoja ja kyselyjä lupavelvollisuudesta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa pieniä, pinta-alaltaan enintään 10 ha:n turvetuotantoalueita on ehdottomasti eniten (noin 300) ja lupavelvollisuutta koskevia toiminnanharjoittajien yhteydenottoja on tullut vuoden aikana runsaasti. Kyseiseltä ELY-keskukselta saatujen tietojen mukaan osa toimijoista aikoo supistaa toimintaansa ja lopettaa ennen vuotta 2016, osa on tehnyt kotitarveottoilmoituksen ELY-keskukselle, osa hakee lupaa ja osa aikoo jäädä odottelamaan mahdollista uutta maksuasetusta ja lupamaksujen alentamista. Konsulteille tehdyn ky-

selyn perusteella näyttäisi siltä, että alueella on noin 60 ympäristölupahakemusta konsultin valmistelussa (ei vielä vireillä aluehallintovirastossa). Joka tapauksessa valmisteilla olevien lupien ja ELY-keskuksen tiedossa olevan reilun 300 lupavelvollisen välillä on iso ero.

Lisäksi aluehallintovirastoilta saatujen tietojen mukaan luvanhakutilanne vaihtelee eri puolilla Suomea. On alueita, joille ympäristölupa on haettu 1 päivään syyskuuta 2015 mennessä ja lupa on myönnetty. Osalle alueita lupaa ei ole haettu, koska toiminta on tarkoitus lopettaa. Joillekin alueille on laadittu hakemus, mutta hakemusta ei ole laitettu lupaviranomaisessa vielä viireille. Vaikuttaa myös siltä, että kaikilla tuottajilla ei ole ollut tietoa luvanhakuvelvoitteesta.

Edellä selostetun perusteella toiminnassa olevia pieniä turvetuotantoalueita, joille ympäristölupaa on haettu, on koko maassa huomattavan vähän suhteessa tiedossa oleviin pieniin turvetuotantoalueisiin.

Muu esityksen kannalta merkityksellinen sääntely

Ilmoitus toiminnan muutoksista ja luvanhaltijan vaihtumisesta

Ympäristönsuojelulain 170 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvan haltijan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle etukäteen toiminnan aloittamisesta, jos aloitusajankohta ei käy ilmi lupahakemuksesta tai lupapäätöksestä taikka jos se muuttuu etukäteen ilmoitetusta. Lisäksi valvontaviranomaiselle on viipymättä ilmoitettava:

- 1) toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä;
- 2) toiminnan lopettamisesta;
- 3) toimintaa koskevista muista muutoksista ja tapahtumista, joilla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen tai luvan noudattamiseen.

Ympäristönsuojelulain 170 §:n 2 momentin mukaan luvanhaltijan vaihtuessa luvan uuden haltijan on ilmoitettava vaihtumisesta.

Ympäristönsuojelulain 170 §:n 3 momentin mukaan ilmoitus on tehtävä valtion valvontaviranomaiselle, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Ympäristönsuojelulain 170 § vastaa pitkälti vanhan ympäristönsuojelulain (86/2000) 81 §:ää ja vanhan ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 30 §:ää. Säännöksellä on täytäntöönpantu teollisuuspäästädirektiivin 8 ja 20 artiklan ilmoitusvelvollisuudet, joiden mukaan toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viranomaiselle toisaalta lupaehtojen rikkomisesta (8 artikla) ja toisaalta kaikista laitoksessa suunnitteilla olevista muutoksista tai laitoksen laajennuksista, joilla voi olla ympäristövaikutuksia (20 artikla). Säännöksen perusteluissa korostetaan, että on tärkeää ilmoittaa luvanvaraista toimintaa koskevista muutoksista valvontaviranomaiselle silloinkin, kun kysymys ei ole sellaisesta muutoksesta, että se lain 29 §:n mukaan edellyttäisi lupapäätöksen muuttamista. Valvontaviranomaisen on tärkeä saada tieto erilaisista tapahtumista laitoksella, jos niillä voi olla vaikutuksia ympäristöön tai luvan noudattamiseen. Edelleen säännöksen perusteluissa mainitaan, että valvonnallisten ilmoitusten tekemisestä on usein määrätty myös ympäristöluvassa, mutta lain 170 §:n säännöksiä on noudatettava siitä riippumatta, onko ympäristöluvassa asiasta lupamääräyksiä vai ei.

Ympäristönsuojelulain mukaisten rekisteröitävien toimintojen osalta vastaavat ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset on sisällytetty kyseisiä toimintoja koskeviin valtioneuvoston asetuksiin. Asetuksenantovaltuudet on johdettu ympäristönsuojelulain 9 §:stä ja 10 §:stä.

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi

Ympäristönsuojelulain 212 §:n 1 mukaan, jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaara aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, valtion ympäristölupaviranomaisen on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät asiakirjat samanaikaisesti kun niistä tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät asiakirjat annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaiseksi ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Pykälän 2 momentin mukaan valtion ympäristölupaviranomaisen on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Pykälän 3 momentin mukaan valtion ympäristölupaviranomaisen on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuuspäästödirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Ympäristönsuojelulain 212 §:llä on täytäntöönpantu teollisuuspäästödirektiivin 26 artikla sekä täydennetty kaivannaisjätedirektiivin täytäntöönpanoa. Teollisuuspäästödirektiivin 26 artiklan asiasisältö perustuu osallistumisoikeusdirektiivin 4 artiklan 5 kohdan sääntelyyn. Tätä kautta säännös liittyy osaltaan myös osallistumisoikeusdirektiivin täytäntöönpanoon.

2.2 EU – lainsäädäntö

Osallistumisoikeusdirektiivi

Osallistumisoikeusdirektiivi tuli voimaan 25 päivänä kesäkuuta 2003 ja se tuli saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 25 päivään kesäkuuta 2005 mennessä.

Osallistumisoikeusdirektiivi liittyy tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen (SopS 121—122/2004, jäljempänä Århusin yleissopimus) ratifiointiin Euroopan yhteisössä. Direktiivillä on mukautettu yhteisön lainsäädäntö Århusin yleissopimuksen vaatimuksiin siltä osin kuin sopimuksessa on määräyksiä yleisön osallistumis- ja muutoksenhaku-oikeudesta.

Osallistumisoikeusdirektiiviin sisältyy säännökset yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen, minkä lisäksi sillä muutettiin aiempaa YVA-direktiiviä (85/337/ETY) ja IPPC-direktiiviä (96/61/EY) muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskien.

Osallistumisoikeusdirektiivin 2 artiklassa säädetään yleisön osallistumisesta direktiivin liitteessä I lueteltujen suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen. Luettelo käsittää kaikkiaan kuudessa yhteisön ympäristödirektiivissä säädettyjä suunnitelmat ja ohjelmat, joista neljä koskee eri jätedirektiiveissä (75/442/ETY, 91/157/ETY, 91/689/ETY ja 94/62/EY) tarkoitettuja suunnitelmia tai ohjelmia. Lisäksi artiklaa sovelletaan vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetussa neuvoston direktiivissä

91/676/ETY ja ilmanlaadun arvioinnista annetussa neuvoston direktiivissä 96/62/EY tarkoitettuihin suunnitelmiin ja ohjelmiin.

Osallistumisoikeusdirektiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisölle tiedotetaan ehdotuksista suunnitelmiksi tai ohjelmiksi ja että yleisöllä on oikeus esittää niistä mielipiteensä. Osallistumisen tulokset on otettava asianmukaisella tavalla huomioon ja hyväksytyistä suunnitelmista tai ohjelmista on tiedotettava yleisölle. Yleisöllä tarkoitetaan artiklassa yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä sekä näiden henkilöiden yhteenliittymiä, järjestöjä tai ryhmiä. Jäsenvaltioiden on määriteltävä yleisön osallistumista koskevat yksityiskohtaiset menettelyt siten, että yleisöllä on mahdollisuus valmistautua ja osallistua tehokkaasti. Kansallisesti on määriteltävä se yleisö, jolla on oikeus osallistua menettelyyn direktiivin tarkoittamissa asioissa. Kansallisesti on myös asetettava kohtuulliset määräajat, joilla varmistetaan, että tässä artiklassa edellytetyn yleisön osallistumisen eri vaiheille jää riittävästi aikaa.

Toisin kuin tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2001/42/EY), osallistumisoikeusdirektiivin soveltamisalaan kuuluvien suunnitelmien tai ohjelmien tarkoituksena ei pääsääntöisesti ole luoda puitteita hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätöksille.

Ympäristömeludirektiivi

Ympäristömeludirektiivi tuli voimaan 18 päivänä heinäkuuta 2002 ja se tuli saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 18 päivänä heinäkuuta 2004.

Ympäristömeludirektiivin tavoitteena on määritellä yhteisölle yhteinen toimintamalli, jonka avulla voidaan välttää, ehkäistä tai vähentää ympäristömelulle altistumisen haittoja, joiksi katsotaan myös melun häiritsevyys. Haittoja vähennetään tärkeysjärjestyksessä. Ympäristömeludirektiivin tavoitteena on saada jäsenvaltioiden melutasoista vertailukelpoisia tietoja. Ympäristömeludirektiivi koskee yli 100 000 asukkaan väestökeskittymiä, pääliikenneväyliä sekä suuria lentoasemia. Tieliikenteen pääväyliä ovat direktiivin mukaan tiet, joilla liikennöi vuosittain yli 3 miljoonaa ajoneuvoa. Rautatieliikenteessä pääväyliä ovat ne, joilla liikkuu vuosittain yli 30 000 junaa. Suuret lentoasemat ovat siviililentoasemia, joilla on vuosittain yli 50 000 nousua tai laskua. Ympäristömeludirektiivi velvoittaa keräämään, vertailemaan ja välittämään ympäristömelua koskevaa tietoa. Direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi:

- tehdään meluselvitykset ympäristömelulle altistumisesta;
- laaditaan meluntorjunnan toimintasuunnitelmat melun ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi; ja
- välitetään tietoa ympäristömelusta ja sen vaikutuksista kansalaisille.

Euroopan yhteisössä käytössä olevat yhteiset melun tunnusluvut, painotettu vuorokauden keskiäänitaso L_{den} ja yömelutaso L_{night} , ovat pitkän ajan keskiäänitasoja. Melun tunnuslukujen mukaiset meluvyöhykkeet arvioidaan yhteisillä laskentamenetelmillä. Meluselvitysten laatimisen jälkeen laadittavissa meluntorjunnan toimintasuunnitelmissa esitetään muun muassa lyhyen ja pitkän ajan suunnitelma meluntorjuntatoimista ja niiden arvioiduista vaikutuksista melulle altistuvien asukkaiden määrään. Lisäksi käsitellään toimenpiteiden vaatimaa rahoitusta ja vuorovaikutusta. Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaan voi kuulua toimia, jotka liittyvät liikennesuunnitteluun, maankäytön suunnitteluun, teknisiin toimiin melulähteissä, hiljaisempien melulähteiden valintaan, melun leviämisen ajalliseen tai alueelliseen rajoittamiseen sekä muihin rajoituskeinoihin, kuten taloudelliseen ohjaukseen.

Ympäristömeludirektiivin 8 artiklan 7 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisöä kuullaan toimintasuunnitelmaehdotusten osalta, ja että yleisölle tarjotaan mahdollisuus osallistua riittävän aikaisessa vaiheessa ja tehokkaasti toimintasuunnitelmien laadintaan ja tarkistukseen siten, että osallistumisen tulokset otetaan huomioon ja että yleisölle tiedotetaan tehdyistä päätöksistä. Jäsenvaltioiden on lisäksi säädettävä kohtuullisista määräajoista, jotka antavat kussakin vaiheessa riittävästi aikaa yleisön osallistumiselle. Ympäristömeludirektiivin 3 artiklan v alakohdan mukaan yleisöllä tarkoitetaan yhtä tai useampaa luonnollista tai oikeushenkilöä ja niiden kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisia yhteenliittyviä, järjestöjä tai ryhmiä.

Ympäristömeludirektiivin mukainen yleisön määritelmä ja vaatimukset yleisön osallistumisoikeudesta meluntorjunnan toimintasuunnitelmien valmisteluun vastaavat sisällöltään osallistumisoikeusdirektiivin sääntelyä.

Aluskierrätysasetus

Alusten turvallista ja ympäristön kannalta asianmukaista kierrätystä koskeva vuoden 2009 Hongkongin kansainvälinen yleissopimus sääntelee sellaisten alusten, joiden bruttovetoisuus on vähintään 500, rakentamista, käyttöä ja purkamista. Yleissopimuksen määräysten tarkoituksena on se, että alus voidaan sen käytön päätyttyä purkaa aiheuttamatta haittaa terveydelle, ympäristölle tai työntekijöille. Hongkongin yleissopimus ei kuitenkaan koske sotalaivoja tai muita valtion omistamia tai käyttämiä aluksia, joita käytetään yksinomaan valtion ei kaupallisiin tarkoituksiin. Hongkongin yleissopimus ei ole vielä voimassa, eikä sen odoteta tulevan voimaan ennen vuotta 2020.

Euroopan unionissa Hongkongin yleissopimus pannaan täytäntöön pääosin aluskierrätysasetuksella.

Aluskierrätysasetus tulee voimaan asteittain. Suomen lainsäädäntö, joka aluspurkamoihin koskevilta osin perustuu pääosin aiempaan EU:n lainsäädäntöön, täyttää asialliselta sisällöltään aluskierrätysasetuksen ensimmäisen vaiheen (31.12.2014) täytäntöönpanon edellyttämät aluspurkamoihin koskevat ympäristö-, työsuoja- ja turvallisuusvaatimukset. Aluskierrätysasetuksen täytäntöönpano edellyttää siten tässä vaiheessa vain eräitten asetuksen 13 artiklaan (vaatimukset, jotka koskevat aluskierrätyslaitosten ottamista eurooppalaiseen luetteloon), 14 artiklaan (luvan myöntäminen jäsenvaltiossa sijaitsevalle aluskierrätyslaitokselle) ja 26 artiklaan (siirtymäsäännös) liittyvien menettelyjä ja viranomaisten toimivaltaa koskevien säännösten antamista.

Myöhemmin annettaviin hallituksen esitys muista aluskierrätysasetusta täydentävistä säännöksistä. Nämä koskevat viranomaisten nimeämistä, viranomaisten toimivaltaa, rangaistuksia ja muita asetusta täydentäviä seikkoja. Aluspurkamoihin kohdistuvien vaatimusten lisäksi aluskierrätysasetuksessa on säännöksiä, jotka koskevat aluksella pidettävää vaarallisten materiaalien luetteloa, vaatimuksia, jotka koskevat purettavaksi toimitettavien alusten omistajia, aluskierrätysuunnitelmaa, aluksiin kohdistuvia katsastuksia, aluksille myönnettäviä todistuksia, satamavaltion suorittamaa valvontaa, kolmannen maan lipun alla purjehtivia aluksia koskevia vaatimuksia, kolmannessa maassa sijaitsevia aluspurkamoihin, EU:n luetteloa hyväksytyistä aluspurkamoihin sekä jäsenmaihin ja jäsenmaiden yhteistyöhön kohdistuvia hallinnollisia ja menettelyllisiä vaatimuksia. Samassa yhteydessä annettaneen myös hallituksen esitys Hongkongin yleissopimuksen hyväksymisestä ja sen määräysten voimaansaattamisesta.

2.3 Nykytilan arviointi

Yleisön osallistumisoikeus tiettyjen ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa säädettyjen suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun

Kasalliset säännökset yleisön osallistumisoikeudesta ilmansuojelusuunnitelmien, ympäristönsuojelua koskevien valtakunnallisten suunnitelmien ja ohjelmien sekä valtakunnallisten jätesuunnitelmien laatimiseen perustuvat osallistumisoikeusdirektiiviin.

Kyseiset säännökset eivät kuitenkaan kaikilta osin täysin vastaa osallistumisoikeusdirektiivin sääntelyä. Osa säännöksistä on kirjoitettu pitkälti asianosaikuulemiseen viittaavalla tavalla eli osallistumisoikeusdirektiiviin mukaista yleisön määritelmää suppeammin. Säännöksissä ei ole määritelty konkreettista määräaikaakaan yleisön osallistumisen toteuttamiselle, eikä myöskään erikseen varmistettu yleisön osallistumisoikeutta suunnitelmia ja ohjelmia tarkistettaessa. Sääntelyä tulee täydentää näiltä osin.

Huomionarvoista on, että yleisön osallistuminen alueellisten jätesuunnitelmien laatimiseen on toteutettu viittaamalla Sova -lakiin (200/2005). Sova -laissa (200/2005) ei ole nimenomaisia säännöksiä sen soveltamisalaan kuuluvia suunnitelmia ja ohjelmia tarkistettaessa noudatettava menettelystä, mutta muutoin Sova -lain (200/2005) yksityiskohtaiset säännökset yleisön kuulemisesta täyttävät myös osallistumisoikeusdirektiivin vaatimukset. Näin ollen sääntelyn täydentämistarve koskee pääsääntöisesti vain valtakunnallisten jätesuunnitelmien laatimista koskevaa sääntelyä.

Kansalliset säännökset yleisön osallistumisoikeudesta meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimiseen perustuvat ympäristömeludirektiiviin. Ympäristömeludirektiiviin yleisön osallistumista koskevat säännökset puolestaan vastaavat osallistumisoikeusdirektiiviä. Näin ollen edellä selostetut puutteet koskevat myös meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettelyä koskevaa sääntelyä. Niiden lisäksi meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimista koskevasta sääntelystä puuttuu säännös, jolla meluntorjunnan toimintasuunnitelman laativa viranomaisella on otettu huomioon. Tällainen säännös sisältyy ilmansuojelusuunnitelmia, ympäristönsuojelua koskevia suunnitelmia ja ohjelmia sekä valtakunnallisia jätesuunnitelmia koskevaan sääntelyyn, mutta meluntorjunnan toimintasuunnitelmien osalta asiasta on vain yleisluonteinen säännös asetustasolla.

Kaiken kaikkiaan edellä tarkoitetut yleisön osallistumista koskevat säännökset on kirjoitettu hieman toisistaan poikkeavalla tavalla, vaikka ne viime kädessä perustuvat samaan EU lainsäädäntöön eli osallistumisoikeusdirektiiviin. Osallistumisoikeusdirektiivin määritelmän mukainen käsite ”yleisö” kattaa kaikki asiasta kiinnostuneet luonnolliset ja oikeushenkilöt. Tästä huolimatta osallistumisoikeutta ei ole kaikissa säännöksissä kohdistettu ”yleisöön”, vaan esimerkiksi tahoihin, joiden ”asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma tai ohjelma saattaa vaikuttaa”, taikka tahoihin, joiden ”etua tai oikeutta asia koskee”. Joissain säännöksissä ympäristönsuojelulain 186 §:ssä tarkoitetut valtakunnalliset yhdistykset ja säätiöt on huomioitu erikseen, esimerkiksi lausunnonantajina, vaikka suunnitelmia ja ohjelmia valmistelevilla viranomaisilla ei välttämättä ole täysin kattavaa tietoa kyseisistä yhdistyksistä ja säätiöistä. Yleisön osallistumista koskevaa sääntelyä on syytä yhdenmukaistaa lainsäädännön selkeyden ja johdonmukaisuuden parantamiseksi.

On kuitenkin huomattava, että yleisön osallistumisoikeus edellä tarkoitettujen suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen on käytännössä toteutettu osallistumisoikeus- ja ympäristömeludirektiivien edellyttämässä laajuudessa, rajoittamatta mitenkään mielipiteiden esittämismahdollisuuksia.

suutta. Muutoinkin kyseisiä suunnitelmia ja ohjelmia laadittaessa on käytännössä toimittu pitkälti osallistumisoikeusdirektiivin edellyttämällä tavalla.

Aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanon edellyttämä sääntely

Aluskierrätysasetus on jäsenvaltiossa sellaisenaan sovellettavaa lainsäädäntöä. Aluskierrätysasetus sisältää kuitenkin joitakin säännöksiä, jotka edellyttävät täydentävää kansallista lainsäädäntöä.

Ensi vaiheessa tulisi säätää siitä, mikä viranomainen Suomessa myöntäisi aluskierrätysasetuksen 14 artiklan tarkoittaman luvan harjoittaa aluskierrätystä Suomessa sijaitseville aluskierrätyslaitoksille ja varmistaa, että kyseisen luvan myöntämisen yhteydessä huomioidaan aluskierrätysasetuksen 13 artiklan vaatimukset. Aluskierrätysasetuksen 13 artikla sisältää sekä ympäristönsuojeluun että työsuojeluun liittyviä vaatimuksia. Ympäristönsuojelu- ja työsuojeluasiat kuuluvat eri ministeriöiden hallinnonalaan, eikä lainsäädäntömme nykytilanteessa sisällä lupamenettelyä, jossa näitä asiakokonaisuuksia tarkasteltaisiin yhdessä. Koska kyse on toiminnasta, joka jo nykyisten säännösten mukaan edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, olisi tarkoituksenmukaista, että aluskierrätysasetuksen 13 artiklan edellyttämät ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset huomioidaan osana ympäristölupa-asian käsittelyä. Aluskierrätysasetuksen 13 artiklan edellyttämien työsuojeluun liittyvien vaatimusten valvonta kuuluu työsuojeluviranomaisille. Näin ollen aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanon edellyttämää lupamenettelyä työsuojeluvaatimusten osalta tulee tarkastella sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla erikseen.

Alusten siirtämisestä purettavaksi toiseen valtioon on säännöksiä jätesiiroasetuksessa ja aluskierrätysasetuksessa. Koska kaikki alukset eivät kuulu aluskierrätysasetuksen soveltamisalaan, sovelletaan osaan aluksista jatkossakin jätesiiroasetusta. Näin ollen alusten siirtämisestä valtion rajan ulkopuolelle olisi syytä lisätä aluskierrätysasetuksen ja jätteensiiroasetuksen keskinäistä suhdetta selkiyttävä informatiivinen viittaus jätteiden kansainvälisiä siirtoja koskevaan jätelain sääntelyyn.

Lisäksi tulisi säätää siitä, mikä viranomainen Suomessa myöntäisi aluskierrätysasetuksen 26 artiklan mukaisen luvan mainitussa artiklassa tarkoitetun siirtymäkauden aikana. Toimivaltainen viranomainen olisi tarkoituksenmukaista lisätä jätteiden kansainvälisiä siirtoja koskevaan jätelain sääntelyyn.

Velvollisuus hakea ympäristölupaa pienille toiminnassa oleville turvetuotantoalueille

Ympäristöluvan hakeminen ympäristönsuojelulain voimaan tullessa 1 päivänä syyskuuta 2014 toiminnassa olleille pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueille lain siirtymäsäännöksen mukaisten määräaikojen puitteissa on osoittautunut odotettua haasteellisemmaksi. Luvanhakuvelvollisuutta on noudatettu epäyhtenäisesti eri puolilla Suomea. Lain toimeenpano on puutteellista, kun osa pienistä turvetuottajista on hakenut toiminnalleen lupaa määräajassa ja osa ei.

Tarkkojen tietojen saaminen luvanhakuvelvollisista toiminnanharjoittajista on haasteellista, koska pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus ei ole aikaisemmin ole ollut luvanvaraisuuden piirissä. Tässä tilanteessa on syytä pidentää luvanhaun määräaikaa. Määräajan pidennys antaisi pienille turvetuottajille lisää aikaa luvanhakuvelvollisuuden toteuttamiseksi.

Muu esityksen kannalta merkityksellinen sääntely

Voimassa olevan ympäristönsuojelulain 170 §:ssä säädetään luvanvaraisia toimintoja koskevista ilmoituksista toiminnan ja toiminnanharjoittajan muuttuessa. Ympäristönsuojelulain mukaisten rekisteröitävien toimintojen osalta vastaavat säännökset sisältyvät toimialakohtaisiin valtioneuvoston asetuksiin. Olisi johdonmukaisempaa, että samasta asiasta säädettäisiin sekä luvanvaraisten että rekisteröitävien toimintojen osalta samalla säädöstasoilla eli laissa. Näin ollen ympäristönsuojelulain 170 §:n sääntelyä olisi syytä laajentaa koskemaan luvanvaraisten toimintojen lisäksi myös rekisteröitäviä toimintoja.

Menettelyä valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi koskevassa ympäristönsuojelulain 212 §:ssä tulisi sääntelyä tarkentaa vastaamaan nykyistä paremmin osallistumisoikeusdirektiiviin perustuvaa teollisuuspäästödirektiivin 26 artiklan 1 kohdan sanamuotoa.

3 Ehdotetut muutokset

3.1 Osallistumisoikeusdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät muutokset

Ympäristönsuojelulain 147 §:ään ja 204 §:ään sekä jätelain 89 §:ään tehtäisiin tarvittavat muutokset osallistumisoikeusdirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi. Muutokset liittyisivät osallistumisoikeusdirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaiseen yleisön määritelmään ja 2 artiklan 3 kohdan kolmanteen alakohtaan.

Kaikissa mainituissa säännöksissä yleisön osallistumisoikeussääntely kirjoitettaisiin yhdenmukaisella tavalla. Sääntelyssä selvennettäisiin, että osallistumismahdollisuus koskee direktiiviin sisältyvän yleisön määritelmän mukaisesti kaikkia. Tämä toteutettaisiin siten, että sääntelyssä eroteltaisiin selkeämmin lausunnonantajat ja mielipiteiden esittäjät. Käsite ”kaikki muut” olisi laaja ja kattaisi osallistumisoikeusdirektiivin yleisön määritelmän edellyttämällä tavalla kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, mukaan lukien myös kaikki yhdistykset ja säätiöt. Sääntelyteknisesti erottelu lausunnonantajiin ja mielipiteiden esittäjiin muistuttaisi ympäristönsuojelulain 43 §:n sääntelyä, jossa säädetään asianosaisten kuulemisesta ja yleisön oikeudesta ilmaista mielipiteensä ympäristölupa-asiassa. Ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen), tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Ympäristönsuojelulain 43 §:n 2 momentin mukaan muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä. Mainitun 2 momentin käsite ”muut kuin asianosaiset” on laaja ja kattaa kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, mukaan lukien myös kaikki yhdistykset ja säätiöt.

Voimassa olevan sääntelyn mukaan yleisöä on kuultava ”riittävän ajoissa” (ympäristönsuojelulain 147 ja 204 §:t) tai kuulemiselle on varattava ”riittävä aika” (jätelain 89 §). Tällaista sääntelyä ei voida pitää osallistumisoikeusdirektiivin täytäntöönpanon kannalta riittävänä. Näin ollen sääntelyyn lisättäisiin konkreettinen määräaika mielipiteiden esittämiselle. Ehdotettu vähintään 30 päivän määräaika vastaisi Sova-lain (200/2005) 9 §:n sääntelyä. Ehdotettu määräaika olisi yhdenmukainen myös ympäristölupa-asioiden kuulemismenettelyä koskeva sääntelyn kanssa.

Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna uutta olisi myös sääntely, jolla varmistettaisiin yleisön osallistumisoikeus mainituissa säännöksissä tarkoitettuja suunnitelmia ja ohjelmia tarkistettaessa.

Suunnitelmien ja ohjelmien tarkistaminen liittyy yleensä tilanteisiin, joissa niiden sisältöä on joiltain osin tarpeen muuttaa alkuperäisen voimassaolokauden aikana. Jätelaissa on jätedirektiiviin perustuva nimenomainen säännös siitä, että valtakunnallisten ja alueellisten jätesuunnitelmien toteutumista ja vaikuttavuutta on arvioitava vähintään joka kuudes vuosi sekä tarvittaessa valmisteltava tarkistettu suunnitelma valtioneuvoston hyväksyttäväksi. Sen sijaan ilmansuojelusuunnitelmien ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmien osalta vastaavaa sääntelyä ei ole, koska asiasta ei ole säädetty ilmanlaatudirektiivissä. Näin ollen kyseisten suunnitelmien tarkistamistarve harkitaan tapauskohtaisesti.

Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna ilmansuojelusuunnitelmien laatimista koskevassa sääntelyssä (ympäristönsuojelulain 147 §) uutta olisi se, että suunnitelmaluonnoksista tulisi pyytää lausunto valtion valvontaviranomaisen lisäksi myös ”muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy”. Ilmansuojelusuunnitelmilla on todennäköisesti vaikutusta maantieliikenteeseen, ja tätä kautta esimerkiksi yleisistä teistä annetussa laissa (243/1954) tarkoitettu tienpitäjä voi olla tärkeä yhteistyökumppani ilmansuojelusuunnitelmia laadittaessa (esimerkiksi katupölyn torjuntaan liittyvät näkökulmat).

Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna uutta olisi myös se, että ilmansuojelusuunnitelmien laatimista koskevasta sääntelystä (ympäristönsuojelulain 147 §) olisi poistettu velvollisuus ilmoittaa osallistumismahdollisuudesta suunnitelman valmisteluun ja valmiista suunnitelmasta kunnan ilmoitustaululla. Tämä perustuisi siihen, että uudessa kuntalaissa (420/2015) on luovuttu kunnan ilmoitusten osalta julkisia kuulutuksia koskevan lainsäädännön noudattamista (kuntalain 108 §).

Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna terminologinen muutos kaikissa ko. säännöksissä (ympäristönsuojelulain 147 § ja 204 § sekä jätelain 89 §) olisi se, että ”sähköisen” tiedottamisen sijasta käytettäisiin ilmausta ”yleinen tietoverkko”. Näin terminologia olisi yhdenmukainen uuden kuntalain kanssa (esimerkiksi kuntalain 29 § ja 108 §).

3.2 Ympäristömeludirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät muutokset

Ympäristönsuojelulain 152 §:ään tehtäisiin tarvittavat muutokset ympäristömeludirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi. Muutokset liittyisivät ympäristömeludirektiivin 3 artiklan v alakohdan mukaiseen yleisön määritelmään sekä ympäristömeludirektiivin 8 artiklan 7 kohdan ensimmäiseen alakohtaan.

Sääntelyssä selvennettäisiin, että osallistumismahdollisuus koskee direktiiviin sisältyvän yleisön määritelmän mukaisesti kaikkia. Tämä toteutettaisiin siten, että sääntelyssä eroteltaisiin selkeämmin lausunnonantajat ja mielipiteiden esittäjät. Käsite ”kaikki muut” olisi laaja ja kattaisi ympäristömeludirektiiviin sisältyvän yleisön määritelmän edellyttämällä tavalla kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, mukaan lukien myös kaikki yhdistykset ja säätiöt. Sääntelyteknisesti erottelu lausunnonantajiin ja mielipiteiden esittäjiin muistuttaisi ympäristönsuojelulain 43 §:n sääntelyä, jossa säädetään asianosaisten kuulemisesta ja yleisön oikeudesta ilmaista mielipiteensä ympäristölupa-asiassa. Ympäristönsuojelulain YSL 43 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen), tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Ympäristönsuojelulain 43 §:n 2 momentin mukaan muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä. Mainitun 2 momentin käsite ”muut kuin asianosaiset” on laaja ja kattaa kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, mukaan lukien myös kaikki yhdistykset ja säätiöt.

Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna uutta olisi pykälän 2 momenttiin sisältyvä konkreettinen määräaika mielipiteiden esittämiselle. Ehdotettu 30 päivän määräaika vastaisi viranomais-ten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) 9 §:n sääntelyä. Mainittu pykälä koskee suunnitelma- tai ohjelmaluonnoksesta sekä ympäristöselostuksesta kuulemista. Ehdotettu 30 päivän määräaika olisi yhdenmukainen myös ympäristölupamenettelyyn sisältyvän kuulemismenettelyä koskeva sääntelyn kanssa.

Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna uutta olisi myös 3 momenttiin sisältyvä säännös, jolla meluntorjunnan toimintasuunnitelman laativa viranomainen veloitettaisiin tiedottamaan siitä, miten suunnitelmaluonnoksesta esitetyt mielipiteet ja lausunnot on otettu huomioon. Nykytilanteessa valtioneuvoston asetuksen (801/2004) 7 §:n 14 kohta edellyttää, että meluntorjunnan toimintasuunnitelman tulee sisältää tiedot yleisön kuulemisesta. Tätä yleisluonteisesta säännöstä ei välttämättä voida pitää riittävänä ympäristömeludirektiivin täytäntöönpanon kannalta

Lisäksi voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna uutta olisi 4 momenttiin sisältyvä sääntely, jolla varmistettaisiin yleisön osallistumisoikeus suunnitelmaa tarkistettaessa.

Edelleen voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna uutta olisi myös se, että sääntelystä olisi poistettu velvollisuus ilmoittaa osallistumismahdollisuudesta suunnitelman valmisteluun ja valmiista suunnitelmasta kunnan ilmoitustaululla. Tämä perustuisi siihen, että uudessa kuntalaissa (420/2015) on luovuttu kunnan ilmoitusten osalta julkisia kuulutuksia koskevan lain-säädännön noudattamista (kuntalain 108 §).

Voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna terminologinen muutos olisi se, että ”sähköisen” tiedottamisen sijasta käytettäisiin ilmausta ”yleinen tietoverkko”. Näin terminologia olisi yhdenmukainen uuden kuntalain kanssa (esimerkiksi 29 § ja 108 §).

3.3 Aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanoon liittyvä sääntely

Ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin uusi 221a §, jossa säädettäisiin alusten purkamista koskevista erityissäännöksistä. Säännöksen mukaan aluskierrätysasetuksen 13 artiklan edellyttämät ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset huomioitaisiin osana ympäristölupa-asian käsitte-lyä. Tällaisen lupa-asian ratkaisisi ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 1 §:n nojalla pääsääntöisesti valtion ympäristölupaviranomainen.

Aluskierrätysasetus edellyttää lupaa sellaiselta aluspurkamolta, jossa puretaan aluksia, joiden bruttovetoisuus on vähintään 500. Tällaisen purkamon on noudatettava, mitä aluskierrätysasetuksen 13 ja 14 artiklassa määrätään. Bruttovetoisuus on vuoden 1969 kansainvälisen aluksenmittausyleissopimuksen mukainen yksikötön, logaritmisesti laskettu luku, joka käsittää käytännössä aluksen koko tilavuuden. Bruttovetoisuudeltaan yli 500:n alus on yleensä yli 50 metriä pitkä.

Aluskierrätysasetuksen 13 artiklan mukaan aluskierrätysasetuksen soveltamisalaan kuuluvia aluksia purkavan laitoksen tulee täyttää seuraavat ympäristönsuojeluun ja työsuojeluun liittyvät edellytykset:

- 1) sillä on aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukainen lupa,
- 2) se on suunniteltu, rakennettu ja sitä käytetään turvallisesti ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukaisella tavalla,
- 3) se toimii kiinteältä rakenteelta,
- 4) sillä on hoito- ja valvontajärjestelmät, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja rajoittaa terveys ja työturvallisuusvaaroja,
- 5) se laatii aluspurkamosuunnitelman,

- 6) se ehkäisee haitalliset terveys- ja ympäristövaikutukset,
- 7) se varmistaa turvallisen ja ympäristön kannalta asianmukaisen vaarallisten materiaalien ja jätteiden hoidon ja varastoinnin,
- 8) sillä on hätätapauksia varten valmius- ja torjuntasuunnitelma,
- 9) se turvaa työntekijöiden turvallisuuden ja kouluttaa heitä siinä,
- 10) se pitää kirjaa työntekijöihin ja ympäristöön kohdistuneista onnettomuuksista ja työstä aiheutuvista sairauksista ja muista haitoista.

Lisäksi aluspurkamon tulee sitoutua seuraaviin toimiin:

- 1) se lähettää aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaisen aluskierrätys suunnitelman purettavan aluksen omistajalle sekä hallinnolle,
- 2) se ilmoittaa hallinnolle kun aluspurkamo on valmis aloittamaan alusten purkamisen,
- 3) se lähettää hallinnolle ilmoituksen aluksen purkamisen päättymisestä 14 päivän kuluessa.

Aluskierrätysasetuksen mukaan selostetussa ”hallinto” on se valtion viranomainen, jonka jäsenvaltio on nimennyt vastaamaan tehtävistä, jotka liittyvät sen lipun alla purjehtiviin tai sen valvonnassa toimiviin aluksiin. Suomessa ei ”hallintoa” ole vielä nimetty. Ruotsissa hallinnoksi on nimetty Transportstyrelsen.

Aluskierrätysasetuksen työsuojelumääräysten noudattamista valvoo työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) mukainen työsuojeluviranomainen, lähinnä aluehallintovirasto.

Jätelain 108 §:ään lisättäisiin informatiivinen viittaus aluskierrätysasetukseen (uusi 2 momentti). Koska aluskierrätysasetus ei koske kaikkia aluksia, sovellettaisiin aluskierrätysasetuksen ulkopuolelle jääviin, Suomesta muihin maihin siirrettäviin aluksiin, edelleen jätteesiirtoasetusta. Lisäksi jätelain 108 §:ään lisättäisiin säännös (uusi 2 momentti), jonka mukaan aluskierrätysasetuksen 26 artiklassa tarkoitetun luvan myöntää Suomen ympäristökeskus. Aluskierrätysasetuksen 26 artikla sisältää siirtymäsäännöksen. Sen mukaan jäsenvaltiot voivat eurooppalaisen luettelon julkaisemispäivästä alkaen ja ennen tämän asetuksen soveltamispäivää antaa luvan alusten kierrättämiselle eurooppalaiseen luetteloon kuuluvissa alusten kierrätyslaitoksissa. Siirtymäsäännös on tarpeen koska pääosa aluskierrätysasetuksen määräyksistä tulee voimaan tulevina vuosina, todennäköisesti vasta 31 päivänä joulukuuta 2018. Tämä siirtymäkauden lupa korvaisi nämä myöhemmin voimaan tulevat säännökset.

3.4 Pienten toiminnassa olevien turvetuotantoalueiden ympäristöluvan hakuajan pidentäminen

Ympäristönsuojelulain 230 §:n 1 momentissa pidennettäisiin määräaika, jonka kuluessa uuden ympäristönsuojelulain voimaantullessa toiminnassa olleiden pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueiden tulee hakea toiminnalleen ympäristölupaa. Tämä toteutettaisiin siten, että jaottelu alle 5 hehtaarin ja 5-10 hehtaarin turvetuotantoalueisiin poistettaisiin ja kaikkien uuden ympäristönsuojelulain voimaantullessa toiminnassa olleiden enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueiden tulisi hakea toiminnalleen ympäristölupaa viimeistään 1 päivänä syyskuuta vuonna 2020. Määräaika pidennettäisiin siis yhteensä viidellä vuodella siitä, kun voimassaolevan 230 §:n 1 momentin mukainen ensimmäinen siirtymäkausi (pinta-alaltaan 5-10 hehtaarin turvetuotantoalueet) meni umpeen, eli 1 päivä syyskuuta 2015 alkaen.

Ehdotettu määräajan pidennys ei koskisi uuden ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen aloitettua pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin turvetuotantoa ja siihen liittyvää ojitusta. Toisin sanoen uusien enintään 10 hehtaarin tuotantoalueiden ympäristöluvan hakuvelvollisuus säilyisi voimassaolevan sääntelyn mukaisena.

Ehdotettu määräajan pidennys ei myöskään muuttaisi lähtökohtaa, jonka mukaan turpeen pienimuotoinen kotitarveotto on mahdollista ilman ympäristölupaa, jos toimintaa ei katsota ammattimaiseksi (ks. HE 214/2013 vp).

3.5 Muut muutokset

Ympäristönsuojelulain 170 §:n sääntely laajennettaisiin tarpeellisilta osin koskemaan luvanvaraisten toimintojen lisäksi myös rekisteröitäviä toimintoja ja pykälän otsikkoon ja asiasisältöön tehtäisiin tähän liittyvät muutokset. Pykälän 1 momentin asiasisältö vastaisi voimassa olevan lain 170 §:n 1 momenttia. Säännös koskisi vain luvanvaraisia toimintoja, sillä rekisteröitävien toimintojen osalta toiminnan aloittamista koskeva sääntely sisältyy lain 116 §:ään (ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten). Pykälän 2- 4 momentit koskisivat sekä luvanvaraisia että rekisteröitäviä toimintoja.

Ympäristönsuojelulain 212 §:n otsikkoa täsmennettäisiin lisäämällä sanat ”eräissä tilanteissa”, koska säännöksen asiasisältö koskee vain direktiivilaitoksia ja kaivannaisjätteen jätealueita. Pykälän 1 momentissa 212 § tarkennettaisiin sääntelyä vastaamaan nykyistä paremmin osallistumisoikeusdirektiiviin perustuvaa teollisuuspäästödirektiivin 26 artiklan 1 kohdan sanamuotoa. Tämä toteutettaisiin siten, että ”kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät asiakirjat” korvattaisiin muotoilulla ”kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästödirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot”. Muutos olisi luonteeltaan lähinnä terminologinen. Muutoksen seurauksena sääntely olisi yhdenmukainen pykälän 3 momentin kanssa, joka myös sisältää suoran viittauksen teollisuuspäästödirektiivin sääntelyyn.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Osallistumisoikeus- ja ympäristömeludirektiivien täytäntöönpanon täydentäminen

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Yleisesti ottaen osallistumis- ja ympäristömeludirektiivien täytäntöönpanon täydentämiseen liittyvät muutokset edistäisivät osaltaan kansalaisten osallistumista koskevan perustuslain 20 §:n 2 momentin toteutumista. Käytännössä yleisön osallistumismahdollisuudet tässä esityksessä tarkoitettujen suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun eivät kuitenkaan merkittävästi lisääntyisi nykytilanteeseen verrattuna. Näin sen vuoksi, että vaikka kansallinen sääntely ei ole sanasta sanaan vastannut osallistumis- ja ympäristömeludirektiivien sääntelyä, yleisöä on tähän saakka kuultu pitkälti direktiivien edellyttämässä laajuudessa ja muutoinkin direktiivien mukaisesti.

Ehdotettujen muutosten johdosta tässä esityksessä tarkoitettuihin suunnitelmiin ja ohjelmiin liittyvä yleisön osallistumisoikeussääntely olisi yhdenmukaista. Tämä olisi omiaan parantamaan lainsäädännön selkeyttä ja johdonmukaisuutta.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Yleisön osallistumisoikeuksien toteuttaminen edellyttää viranomaisvoimavarojen osoittamista tähän tehtävään. Yleisötilaisuuksien järjestäminen, nettikyselyiden laatiminen sekä saadun palautteen huomioiminen tässä esityksessä tarkoitettuja suunnitelmia ja ohjelmia valmisteltaessa sitoo viranomaisvoimavaroja. Nyt esitetyt muutokset eivät kuitenkaan käytännössä olennaisesti lisääisi viranomaisten työmäärää nykyisestä. Tämä johtuu siitä, että vaikka kansallinen sääntely ei ole sanasta sanaan vastannut osallistumis- ja ympäristömeludirektiivien sääntelyä, yleisöä

on kuitenkin kyseisiä suunnitelmia ja ohjelmia valmisteltaessa kuultu pitkälti direkttiivien edellyttämässä laajuudessa ja muutoinkin direkttiivien mukaisesti. Yleisön osallistumisoikeuden toteuttamiselle asetettava vähintään 30 päivän määräaika ei myöskään muuttaisi viranomaiskäytäntöjä merkittävästi, sillä useissa tilanteissa yleisön kuulemiselle on tähän asti varattu pitempikin aika.

4.2 Aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanoon liittyvä sääntely

Vaikutukset viranomaiset toimintaan

Suomessa ei nykyään pureta aluskierrätysasetuksen soveltamisalaan kuuluvia aluksia, mutta tämä on tulevaisuudessa kuitenkin mahdollista ja siihen on jo nyt olemassa tekniset mahdollisuudet. Näin ollen ympäristönsuojelulakiin lisättävä uusi säännös ei välittömästi lisää ympäristölupa- ja valvontaviranomaisten työmäärää. Jos Suomessa aloitettaisiin aluskierrätysasetuksen soveltamisalaan kuuluvien alusten purkaminen, ympäristönsuojelulain mukaisten lupa- ja valvontaviranomaisten työmäärän voidaan arvioida lisääntyvän jonkin verran. Näin sen vuoksi, että aluskierrätysasetuksen 13 artiklan edellyttämien ympäristönsuojeluun liittyvien vaatimusten huomioiminen lupamenettelyssä ja valvonnassa vaatisi lupa- ja valvontaviranomaisilta jonkin verran lisätyötä nykyiseen verrattuna. Kaiken kaikkiaan on kuitenkin ilmeistä, että viranomaisten työmäärän lisäys ei kuitenkaan olisi merkittävä.

Sen sijaan Suomesta saatetaan viedä aluskierrätysasetuksen soveltamisalaan kuuluvia aluksia purettavaksi toiseen maahan. Ehdotuksen mukaan Suomen ympäristökeskus myöntäisi aluskierrätysasetuksen 26 artiklan mukaisen siirtymäkauden luvan purkaa alus aluskierrätysasetuksen mukaisessa Eurooppalaiseen luetteloon sisältyvässä aluspurkamossa. Tällainen menettely olisi voimassa siihen asti kunnes aluskierrätysasetus tulee pääpiirteissään voimaan, joka on viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2018. Tehtävästä aiheutuvaa työmäärän ei arvioida muodostuvan merkittäväksi.

Ympäristövaikutukset

Aluskierrätysasetuksen 13 artikla edellyttämät ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset eivät nosta tai heikennä ympäristönsuojelun vaatimustasoa nykyiseen sääntelyyn verrattuna. Näin ollen ympäristönsuojelulakiin lisättävällä uudella säännöksellä ei olisi ympäristövaikutuksia.

Alusten vieminen purettavaksi toisessa valtiossa sijaitsevaan aluskierrätysasetuksen 13 artiklan vaatimukset täyttävään aluspurkamoon varmistaa ympäristönsuojelun korkean tason.

Yritysvaikutukset

Aluskierrätysasetuksen 13 artikla edellyttämät ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset lisäävät jonkun verran aluspurkamotoimintaa Suomessa suunnittelevan yrityksen hallinnollisia kustannuksia nykytilanteeseen verrattuna. Hallinnollisten kustannusten lisäys koostuisi pääasiassa ympäristölupahakemuksen laatimiseen käytettävästä työajasta sekä aluskierrätysasetuksen edellyttämistä suunnitelmista ja kirjanpidosta. Kustannusten määrää ei kuitenkaan pystytä tässä vaiheessa arvioimaan.

Yritys, joka siirtää purettavaksi aluksen aluskierrätysasetuksen 26 artiklan mukaisesti pääsee jossain määrin lievemmillä hallinnollisilla vaatimuksilla kuin mitä jätteesiirtoasetus edellyttäisi.

4.3 Pienten toiminnassa olevien turvetuotantoalueiden ympäristöluvan hakuajan pidentäminen

Vaikutukset viranomaiset toimintaan

Ehdotuksella ei muutettaisi sitä lähtökohtaa, että pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueiden tulee hakea toiminnalleen lupaa. Ehdotus antaisi lupa- ja valvontaviranomaisille mahdollisuuden jakaa pienten turvetuotantoalueiden luvittamisesta ja valvonnasta aiheutuvaa työmäärää useammalle vuodelle.

Ympäristövaikutukset

Pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueet siirrettiin ympäristönsuojelulain uudistuksen yhteydessä luvanvaraisuuden piiriin niiden aiheuttamien ympäristöhaittojen sääntelemiseksi. Ehdotuksen tavoitteena on saada kaikki uuden ympäristönsuojelulain voimaantullessa toiminnassa olleet pinta-alaltaan enintään 10 hehtaarin turvetuotantoalueet hakemaan toiminnalleen lupaa ja tätä kautta ehkäistä kyseiseen kokoluokkaan kuuluvien turvetuotantoalueiden ympäristöhaittoja valtakunnallisesti yhtenäisellä tavalla. Tämän tavoitteen toteutuminen vaatii tuekseen vahvaa toimenpanon tukea.

Yritysvaikutukset

Kun osa pienistä turvetuottajista on jo hakenut toiminnalleen ympäristöluvan ja osa ei, saattaa luvanhakuvelvollisuutta koskevalla määräajan pidentämisellä olla joitain väliaikaisia vaikutuksia samalla alalla toimivien yritysten kilpailun tasapuolisuuteen. Tarkempaa arviota ei tässä vaiheessa pystytä esittämään, koska tarkkoja tietoja luvanhakuvelvollisista ei ole saatavilla

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä. Pieniä jo ympäristönsuojelulain uudistuksen voimaantullessa toiminnassa olleita turvetuotantoalueita koskevasta muutosehdotuksesta ei ole pyydetty lausuntoja. Sen sijaan ehdotusta on käsitelty neuvottelupäivillä ja koulutustilaisuuksissa (esimerkiksi 27.-28.10 2015 järjestetyillä ympäristö- ja vesilupapäivillä sekä 3.11.2015 järjestetyillä turvetuotannon ympäristön- ja luonnonsuojelupäivillä.)

Muista esitykseen sisältyvistä ehdotuksista on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: liikenne- ja viestintäministeriö, oikeusministeriö, puolustusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, aluehallintovirastot, elinkeino- liikenne – ja ympäristökeskukset, Suomen ympäristökeskus, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL, Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Finavia Oyj, Suomen Kuntaliitto, Helsingin kaupunki, Espoon kaupunki, Vantaan kaupunki, Kauniaisten kaupunki, Lahden kaupunki, Turun kaupunki, Tampereen kaupunki, Oulun kaupunki, Jyväskylän kaupunki, Kuopion kaupunki, Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä (HSY), Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry, Suomen Varustamot ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Öljy- ja biopolttoaineala ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Luonto-Liitto ry, Allergia- ja astmaliitto ry, Hengitysliitto Heli ry, Natur och Miljö r.f. ja BirdLife Suomi ry.

Suomen Kuntaliittoa pyydettiin ottamaan lausunnossaan kantaa erityisesti siihen, onko ilmoitustaulukuuluttaminen syytä edelleen säilyttää ilmansuojelusuunnitelmien ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimista koskevissa säännöksissä (ympäristönsuojelulain 147 § ja 152 §:). Lisäksi Sosiaali- ja terveysministeriötä pyydettiin ottamaan lausunnossaan erityisesti kantaa siihen, miten esityksessä tarkoitettun EU:n aluskierrätysasetuksen (EU) No 1257/2013 14

artiklan edellyttämässä aluspurkamoiota koskevassa luvassa voidaan varmistaa mainitun asetuksen 13 artiklassa edellytettyjen työsuojelua koskevien vaatimusten täyttäminen.

5.1 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Lausunnon antoivat HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä, liikenne- ja viestintäministeriö, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, puolustusministeriö, Suomen ympäristökeskus, Liikennevirasto, Allergia- ja astmaliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, BirdLife Suomi ry, Suomen Kuntaliitto, Vantaan kaupunki, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Finavia Oyj, Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP, Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveysministeriö, Jyväskylän kaupunki, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ja Kauniaisten kaupunki.

Valtaosa lausunnonantajista piti osallistumis- ja ympäristömeludirektiivien täytäntöönpanon täydentämiseen liittyviä ehdotuksia kannatettavina ja lainsäädäntöä selkeyttävänä. Kuitenkin yksi lausunnonantaja piti yleisön määrittelyyn liittyvää sanamuotoa ”kaikki muut” osallistumisoikeusdirektiivin vaatimuksiin nähden räikeästi ylimitoitettuna, koska se ei rajaudu Suomeen tai Suomessa oleskeleviin. Kyseisen lausunnonantajan mukaan Suomella on ollut tapana syöllistyä kansalliseen ylisääntelyyn EU-lainsäädäntöä täytäntöön pantaessa.

Pääosa yksityiskohtaisemmasta lausuntopalautteesta koski ilmansuojelusuunnitelmien laatimista. Yksi lausunnonantajista toi esiin, että ilmansuojelusuunnitelmien tarkistamiskynnyksensä ja -velvoitteesta ei ole sääntelyä ja totesi, että täsmennys voisi olla tarpeen tältä osin. Yksi lausunnonantaja esitti, että ilmansuojelusuunnitelmista valtion valvontaviranomaisen lisäksi tulisi pyytää lausunto myös muilta viranomaisilta, joita asia koskee. Yksi lausunnonantaja toi esiin, että ilmansuojelusuunnitelmia ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmia koskevissa säännöksissä valmiin suunnitelman tiedottamistapa poikkeaa vastaavasta jätelain 89 § 1 momentin mukaisesta hyväksytyin suunnitelman tiedottamistavasta, joka voisi olla tarkoituksenmukaisin tapa tiedottaa.

Suomen Kuntaliiton näkemyksen mukaan ilmoitustaulukuuluttaminen voitiin uuden kuntalain vuoksi poistaa ilmansuojelusuunnitelmia ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmia koskevasta sääntelystä.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon mukaan työturvallisuuslakia sovelletaan aluskierrätyslaitoksiin, kuten muuhunkin työhön.

Muita esitykseen sisältyviä ehdotuksia ei kommentoitu juuri lainkaan.

Lausuntopalautteen perusteella esitystä tarkennettiin tarpeellisiksi katsotuilta osin. Myös esityksessä käytettyjä ilmaisuja ja terminologiaa yhdenmukaistettiin edelleen.

6 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian niiden hyväksymisen jälkeen.

Pienten turvetuotantoalueiden ympäristöluvan hakuajan pidentämistä koskevaa sääntelyä sovellettaisiin kuitenkin jo 1 päivästä syyskuuta 2015 alkaen. Säännöksen soveltaminen ennen lain voimaantuloa olisi tarpeen, koska luvan hakemisen määräaika ei saatu pidennettyä ennen alkuperäisen määräajan umpeutumista.

7 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Osallistumis- ja ympäristömeludirektiivien täytäntöönpanon täydentämiseen liittyvät muutokset toteuttaisivat osaltaan kansalaisten osallistumista koskevaa perustuslain 20 §:n 2 momenttia. Säännöksen mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Mielipiteiden esittäminen tässä esityksessä tarkoitettujen suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluvaiheessa on tärkeä osallistumisen keino. Näin siitä huolimatta, että suunnitelmissa ja ohjelmissa ei ole kyse oikeusvaikutteisesta päätöksenteosta, johon liittyisi muutoksenhakuoikeus.

Edellä selostetun perusteella esitys on sopusoinnussa perustuslain kanssa ja siihen sisältyvät lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 147, 152, 170, 204 ja 212 § sekä 230 §:n 1 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 221 a § seuraavasti:

147 §

Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely

Ilmansuojelusuunnitelma on laadittava 18 kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu ensimmäisen kerran. Jos on ilmeistä, että raja-arvo edelleen ylittyy tai on vaarassa ylittyä välittömästi ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokauden päättyessä, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava siten, että se on voimassa heti kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi päättyy. Kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi on jo päättynyt, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä uudestaan.

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun varoituskynnys on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu.

Suunnitelmia laadittaessa on suunnitelmaluonnoksista pyydettävä lausunto valtion valvontaviranomaiselta ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

Suunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 3 ja 4 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Kunnan on toimitettava vuosittain 15 päivään toukokuuta mennessä tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman laatii maanteistä ja rautateistä Liikennevirasto, lentoasemista lentoaseman pitäjä ja muista liikennealueista liikennealueen pitäjä sekä väestökeskittymistä muiden kuin edellä mainittujen kohteiden osalta asianomainen kunta. Liikennevirasto ja lentoaseman pitäjä toimittavat laatimansa meluselvityksen ja toimintasuunnitelman asianomaiselle kunnalle, jonka on otettava ne huomioon laatiessaan väestökeskittymän meluselvitystä ja toimintasuunnitelmaa.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa on suunnitelmaluonnoksesta pyydettävä lausunto vaikutusalueen kunnilta ja valtion valvontaviranomaisilta, Liikennevirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 2 momentissa säädetään.

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on tarkistettava vähintään viiden vuoden välein niiden laatimisesta, jolloin toimintasuunnitelma ja tarvittaessa myös meluselvitys uusitaan. Toimintasuunnitelmaa on tarkistettava tarvittaessa muulloinkin, jos alueella ilmenee melutilanteeseen oleellisesti vaikuttava uusi tekijä. Toimintasuunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mihin mennessä meluselvitys ja toimintasuunnitelma on viimeistään tehtävä.

Ilmoitus luvanvaraisen toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle etukäteen toiminnan aloittamisesta, jos aloitusajankohta ei käy ilmi lupahakemuksesta tai lupapäätöksestä taikka jos se muuttuu etukäteen ilmoitetusta.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle:

- 1) toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä;
- 2) toiminnan lopettamisesta;
- 3) muista toimintaa koskevista valvonnan kannalta olennaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen taikka säädösten tai luvan noudattamiseen.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan vaihtuessa uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava vaihtumisesta valvontaviranomaiselle.

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä valtion valvontaviranomaiselle, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitettusta jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään valtion valvontaviranomaiselle.

204 §

Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettua ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksista on pyydetty lausuntoja niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan ja tehtäviin suunnitelma tai ohjelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksiin sekä esittää niistä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta valtakunnallisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Hyväksytystä suunnitelmasta ja ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 1 momentissa säädetään.

Suunnitelmia ja ohjelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lausuntojen pyytämistä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtakunnallisesta ja alueellisesta jättesuunnitelmasta säädetään jätelaissa.

212 §

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, valtion ympäristölupaviranomaisen on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuus päästödirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuus päästödirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaisesti ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuus päästödirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tietoja.

221 a §

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

Käsiteltäessä tämän lain mukaista lupa-asiaa, joka koskee sellaista laitosta, jossa puretaan aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 soveltamisalaan kuuluvia aluksia, on otettava huomioon mainitun asetuksen 13 artiklassa säädetyt ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset.

230 §

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Tämän lain voimaan tullessa harjoitettavaan toimintaan, joka säädetään luvanvaraiseksi tällä lailla, mutta joka ei ole ollut luvanvarainen kumottavan lain nojalla, on haettava ympäristölupaa vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 alakohdassa d tarkoitettuun turvetuotantoon ja siihen liittyvään ojitukseen on kuitenkin haettava lupaa viimeistään 1 päivänä syyskuuta vuonna 2020, jos tuotantoalue on enintään kymmenen hehtaaria. Lupa-asian vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. Mitä 230 §:n 1 momentissa säädetään luvan hakemisesta turvetuotantoon ja siihen liittyvään ojitukseen, sovelletaan kuitenkin jo 1 päivästä syyskuuta 2015.

2.

Laki

jätelain 89 ja 108 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 89 ja 108 § seuraavasti:

89 §

Menettely jätesuunnitelmia valmisteltaessa

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevaa erillistä suunnitelmaa valmisteltaessa on suunnitelmaluonnoksesta pyydettyä lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava mahdollisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää. Hyväksytystä suunnitelmasta perustelui- neen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava yleisessä tietoverkossa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valmisteltava alueellinen jätesuunnitelma vuorovaikutuksessa alueen kuntien ja muiden viranomaisten sekä sellaisten alueella toimivien toiminnanharjoittajien ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen yhdistysten ja säätiöiden kanssa, joiden toimialaan alueellinen jätesuunnitelma voi olennaisesti liittyä, ja asetettava tätä varten

HE 147/2015 vp

yhteistyöryhmä. Alueellisen jätesuunnitelman valmistelussa on maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa suunnitelmaluonnoksesta lausuntonsa. Osallistumisesta alueellisen jätesuunnitelman valmisteluun säädetään lisäksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevaa erillistä suunnitelmaa tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä. Alueellista jätesuunnitelmaa tarkistettaessa on noudatettava, mitä 2 momentissa säädetään suunnitelman valmistelusta sekä osallistumisesta valmisteluun.

Kunnan on annettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja sen edelleen ympäristöministeriölle valtakunnallisen ja alueellisen jätesuunnitelman laadintaa varten tarpeelliset tiedot kunnassa syntyvistä jätteistä, jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta sekä niitä koskevista kehittämistavoitteista

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja sen hyväksyminen

Jätteen kansainvälisessä siirrossa ja sen hyväksymisessä on noudatettava, mitä jätteesiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

Aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 soveltamisalaan kuuluvan aluksen siirrossa purettavaksi on kuitenkin noudatettava, mitä mainitussa asetuksessa säädetään. Asetuksen 26 artiklassa tarkoitetun luvan myöntää Suomen ympäristökeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 2015

Pääministerin estyneenä ollessa, valtiovarainministeri

Alexander Stubb

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

1.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 147 §, 152 §, 204 §, 212 § ja 230 §:n 1 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 221 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

147 §

147 §

*Suunnitelmien laatimismenettely ja tietojen antaminen****Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely***

Ilmansuojelusuunnitelma on laadittava 18 kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu ensimmäisen kerran. Jos on ilmeistä, että raja-arvo edelleen ylittyy tai on vaarassa ylittyä välittömästi ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokauden päättyessä, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava siten, että se on voimassa heti kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi päättyy. Kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi on jo päättynyt, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä uudestaan.

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun varoituskynnys on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu.

Kunnan on varattava yleisölle riittävän ajoissa mahdollisuus esittää suunnitelmaluonnoksista mielipiteensä ilmoittamalla asiasta kunnan ilmoitustaululla tai paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja lisäksi sähköisesti. Suunnitelmaluonnoksista

Ilmansuojelusuunnitelma on laadittava 18 kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu ensimmäisen kerran. Jos on ilmeistä, että raja-arvo edelleen ylittyy tai on vaarassa ylittyä välittömästi ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokauden päättyessä, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava siten, että se on voimassa heti kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi päättyy. Kun edellisen ilmansuojelusuunnitelman voimassaolokausi on jo päättynyt, uusi ilmansuojelusuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun raja-arvo ylittyy tai on vaarassa ylittyä uudestaan.

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma on laadittava viipymättä sen jälkeen, kun varoituskynnys on ylittynyt tai sen ylittymisen vaara on havaittu.

Suunnitelmia laadittaessa on suunnitelmaluonnoksista pyydettävä lausunto valtion valvontaviranomaiselta ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua

Voimassa oleva laki

on pyydettävä lausunto valtion valvontaviranomaiselta.

Hyväksytyistä suunnitelmista sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet ja valtion valvontaviranomaisen lausunto on otettu huomioon, on tiedotettava yleisölle siten kuin 3 momentissa säädetään. Hyväksytyt suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

Kunnan on toimitettava vuosittain 15 päivään toukokuuta mennessä tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

152 §

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman laatii maanteistä ja rautateistä Liikennevirasto, lentoasemista lentoaseman pitäjä ja muista liikennealueista liikennealueen pitäjä sekä väestökeskittymistä muiden kuin edellä mainittujen kohteiden osalta asianomainen kunta. Liikennevirasto ja lentoaseman pitäjä toimittavat laatimansa meluselvityksen ja toimintasuunnitelman asianomaiselle kunnalle, joka ottaa ne huomioon laatiessaan väestökeskittymän meluselvitystä ja toimintasuunnitelmaa.

Meluselvitys ja toimintasuunnitelma on tarkistettava vähintään viiden vuoden välein niiden laatimisesta, jolloin toimintasuunnitelma ja tarvittaessa myös meluselvitys uusitaan. Toimintasuunnitelmaa on muutettava ja täydennettävä tarvittaessa muulloinkin, jos alueella ilmenee melutilanteeseen oleellisesti vaikuttava uusi tekijä.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa on henkilöille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin toimintasuun-

Ehdotus

suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

Suunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 3 ja 4 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Kunnan on toimitettava vuosittain 15 päivään toukokuuta mennessä tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

152 §

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman laatii maanteistä ja rautateistä Liikennevirasto, lentoasemista lentoaseman pitäjä ja muista liikennealueista liikennealueen pitäjä sekä väestökeskittymistä muiden kuin edellä mainittujen kohteiden osalta asianomainen kunta. Liikennevirasto ja lentoaseman pitäjä toimittavat laatimansa meluselvityksen ja toimintasuunnitelman asianomaiselle kunnalle, jonka on otettava ne huomioon laatiessaan väestökeskittymän meluselvitystä ja toimintasuunnitelmaa.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa on suunnitelmaluonnoksesta pyydetty lausunto vaikutusalueen kunnilta ja valtion valvontaviranomaisilta, Liikennevirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanoma-

Voimassa oleva laki

nitelma saattaa vaikuttaa, varattava tilaisuus lausua mielipiteensä. Mahdollisuus varataan ilmoittamalla asiasta kunnan ilmoitustaululla tai paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja lisäksi sähköisesti. Vaikutusalueen kunnilta, valtion valvontaviranomaisilta, Liikennevirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettyiltä muilta tahoilta pyydetään lausunto. Lisäksi 186 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus lausua mielipiteensä toimintasuunnitelmaa valmisteltaessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mihin mennessä meluselvitys ja toimintasuunnitelma on viimeistään tehtävä.

170 §

Ilmoitus toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Ympäristöluvan haltijan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle etukäteen toiminnan aloittamisesta, jos aloitusajankohta ei käy ilmi lupahakemuksesta tai lupapäätöksestä taikka jos se muuttuu etukäteen ilmoitetusta. Lisäksi valvontaviranomaiselle on viipymättä ilmoitettava:

- 1) toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä;
- 2) toiminnan lopettamisesta;
- 3) toimintaa koskevista muista muutoksista ja tapahtumista, joilla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen tai luvan noudattamiseen.

Luvanhaltijan vaihtuessa luvan uuden haltijan on ilmoitettava vaihtumisesta.

Ilmoitus on tehtävä valtion valvontaviranomaiselle, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Ehdotus

lehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 2 momentissa säädetään.

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on tarkistettava vähintään viiden vuoden välein niiden laatimisesta, jolloin toimintasuunnitelma ja tarvittaessa myös meluselvitys uusitaan. Toimintasuunnitelmaa on tarkistettava tarvittaessa muulloinkin, jos alueella ilmenee melutilanteeseen oleellisesti vaikuttava uusi tekijä. Toimintasuunnitelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, mihin mennessä meluselvitys ja toimintasuunnitelma on viimeistään tehtävä.

170 §

Ilmoitus luvanvaraisen toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on ilmoitettava valvontaviranomaiselle etukäteen toiminnan aloittamisesta, jos aloitusajankohta ei käy ilmi lupahakemuksesta tai lupapäätöksestä taikka jos se muuttuu etukäteen ilmoitetusta.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle:

- 1) toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä;
- 2) toiminnan lopettamisesta;
- 3) muista toimintaa koskevista valvonnan kannalta olennaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen taikka säädösten tai luvan noudattamiseen.

Luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajan vaihtuessa uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava vaihtumisesta valvontaviranomaiselle.

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä valtion valvontaviranomaiselle, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

päristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään valtion valvontaviranomaiselle.

204 §

204 §

Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelmia ja ohjelmia valmisteltaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden etua tai oikeutta asia koskee, sekä 186 §:ssä tarkoitetuille valtakunnallisille yhdistyksille ja säätiöille varattava tilaisuus antaa suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksista lausuntonsa. Luonnos on julkaistava sähköisesti ja varattava yleisölle riittävän ajoissa mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Hyväksytystä suunnitelmasta tai ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten esitetyt mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava sähköisesti.

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. *Suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksista on pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan ja tehtäviin suunnitelma tai ohjelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelma- ja ohjelmaluonnoksiin sekä esittää niistä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta valtakunnallisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiseksi on varattava aikaa vähintään 30 päivää.*

Hyväksytystä suunnitelmasta ja ohjelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 1 momentissa säädetään.

Suunnitelmia ja ohjelmia tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä.

Valtakunnallisesta ja alueellisesta jätesuunnitelmasta säädetään jätelaissa.

Valtakunnallisesta ja alueellisesta jätesuunnitelmasta säädetään jätelaissa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

212 §

212 §

*Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi****Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa***

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, valtion ympäristölupaviranomaisen on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät asiakirjat samanaikaisesti kun niistä tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät asiakirjat annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaisesti ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuuspäästädirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, valtion ympäristölupaviranomaisen on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät *teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot* samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät *teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot* annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaisesti ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuuspäästädirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

221 a §

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

Käsiteltäessä tämän lain mukaista lupa-asiaa, joka koskee sellaista laitosta, jossa puretaan aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen

HE 147/2015 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(EU) N:o 1257/2013 soveltamisalaan kuuluvia aluksia, on otettava huomioon mainitun asetuksen 13 artiklassa säädetyt ympäristönsuojeluun liittyvät vaatimukset.

230 §

230 §

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Tämän lain voimaan tullessa harjoitettavaan toimintaan, joka säädetään luvanvaraiseksi tällä lailla, mutta joka ei ole ollut luvanvarainen kumottavan lain nojalla, on haettava ympäristölupaa vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 alakohdassa d tarkoitettuun turvetuotantoon ja siihen liittyvään ojitukseen on kuitenkin haettava lupaa kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta, jos tuotantoalue on enintään viisi hehtaaria. Lupa-asian vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista.

Tämän lain voimaan tullessa harjoitettavaan toimintaan, joka säädetään luvanvaraiseksi tällä lailla, mutta joka ei ole ollut luvanvarainen kumottavan lain nojalla, on haettava ympäristölupaa vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 alakohdassa d tarkoitettuun turvetuotantoon ja siihen liittyvään ojitukseen on kuitenkin haettava lupaa *viimeistään 1 päivänä syyskuuta vuonna 2020*, jos tuotantoalue on enintään *kymmenen* hehtaaria. Lupa-asian vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista.

2.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan jätelain (2011/646) 89 § ja 108 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

89 §

89 §

Jätesuunnitelmien valmistelu

Menettely jätesuunnitelmia valmisteltaessa

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevaa erillistä suunnitelmaa valmisteltaessa on varattava 134 §:n 2 kohdassa tarkoitetuille valtakunnallisille yhdistyksille ja säätiöille sekä niille viranomaisille ja tahoille, joiden toimialaan tai tehtäviin valtakunnallinen jätesuunnitelma tai erillinen suunnitelma voi olennaisesti liittyä, tilaisuus tutustua

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevaa erillistä suunnitelmaa valmisteltaessa on suunnitelmaluonnoksesta pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava mahdollisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus va-

Voimassa oleva laki

suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä kirjallisesti. Luonnos on oltava saatavilla tietoverkossa ja mielipiteiden esittämiseksi on varattava riittävä aika. Hyväksytystä suunnitelmasta perusteluineen ja siitä, miten esitetyt mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava sähköisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valmisteltava alueellinen jätesuunnitelma vuorovaikutuksessa alueen kuntien ja muiden viranomaisten sekä sellaisten alueella toimivien toiminnanharjoittajien ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen yhdistysten ja säätiöiden kanssa, joiden toimialaan alueellinen jätesuunnitelma voi olennaisesti liittyä, ja asetettava tätä varten yhteistyöryhmä. Alueellisen jätesuunnitelman valmistelussa on maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa suunnitelmaluonnoksesta lausuntonsa. Osallistumisesta alueellisen jätesuunnitelman valmisteluun säädetään lisäksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Kunnan on annettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja sen edelleen ympäristöministeriölle valtakunnallisen tai alueellisen jätesuunnitelman laadintaa varten tarpeelliset tiedot kunnassa syntyvistä jätteistä, jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta sekä niitä koskevista kehittämistavoitteista.

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja sen hyväksyminen

Jätteen kansainvälisestä siirrossa ja sen hyväksymisessä noudatetaan, mitä jätteesiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

Ehdotus

rataan tiedottamalla asiasta yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiseksi on varattava aikaa vähintään 30 päivää. Hyväksytystä suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava yleisessä tietoverkossa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valmisteltava alueellinen jätesuunnitelma vuorovaikutuksessa alueen kuntien ja muiden viranomaisten sekä sellaisten alueella toimivien toiminnanharjoittajien ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen yhdistysten ja säätiöiden kanssa, joiden toimialaan alueellinen jätesuunnitelma voi olennaisesti liittyä, ja asetettava tätä varten yhteistyöryhmä. Alueellisen jätesuunnitelman valmistelussa on maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa suunnitelmaluonnoksesta lausuntonsa. Osallistumisesta alueellisen jätesuunnitelman valmisteluun säädetään lisäksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Valtakunnallista jätesuunnitelmaa tai jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä koskevaa erillistä suunnitelmaa tarkistettaessa on noudatettava, mitä 1 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ja mielipiteiden esittämisestä. Alueellista jätesuunnitelmaa tarkistettaessa on noudatettava, mitä 2 momentissa säädetään suunnitelman valmistelusta sekä osallistumisesta valmisteluun.

Kunnan on annettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja sen edelleen ympäristöministeriölle valtakunnallisen ja alueellisen jätesuunnitelman laadintaa varten tarpeelliset tiedot kunnassa syntyvistä jätteistä, jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta sekä niitä koskevista kehittämistavoitteista

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja sen hyväksyminen

Jätteen kansainvälisessä siirrossa ja sen hyväksymisessä on noudatettava, mitä jätteesiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

HE 147/2015 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 soveltamisalaan kuuluvan aluksen siirrossa purettavaksi on kuitenkin noudatettava, mitä mainitussa asetuksessa säädetään. Asetuksen 26 artiklassa tarkoitetun luvan myöntää Suomen ympäristökeskus.